

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— lir.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Krajevine Italije in tuzemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO
Računi pri pošto čekovnem zavodu:
Ljubljana šte. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Italijanske in nemške čete so zasedle Toulon Mesto in пристanišče sta od petka zjutraj v rokah italijanskih in nemških čet — Razpuščenji oddelki francoske vojske bodo razoroženi

Vittorioso scontro

di mezzi corazzati in Tunisia
Numerosi carri armati nemici distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 27 novembre 1942-XXI il seguente bollettino di guerra n. 916:
Sul fronte cirenaico, puntate di forti elementi esploranti avversari sono state respinte.
In Tunisia uno scontro di mezzi corazzati si è concluso a vantaggio delle forze dell'Asse che distruggevano numerosi carri armati.

Formazioni aeree hanno rinnovato, con visibile successo, azioni di mitragliamento e bombardamento su truppe nemiche in marcia e in so ta nei due settori. L'aviazione britannica perduta 5 velivoli abbattuti in combattimento dalla caccia germanica.
Un'incursione aerea compiuta nella serata di ieri sui dintorni di Catania ha causato danni limitati: non sono segnalate perdite fra la popolazione civile.

Zmagovit spopad

s sovražnimi oklopnimi vozili v Tunisu
Številni sovražni tanki uničeni — Pet letal sestreljenih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 27. novembra naslednje 916. vojno poročilo:
Na fronti v Cirenajki so bili sunki močnih sovražnih izvidnic zavrnjeni.
V Tunisu se je spopad oklopnih voz zaključil v korist sil Osi, ki so pokončale mnogo sovražnih oklopnih voz.
Letalski oddelki so z vidnim uspehom obnovili na dveh odsekih akcije z obstreljevanjem in bombardiranjem stoječih in premikajočih se sovražnih čet.
Britanska letalstva je izgubilo pet letal, ki so jih v boju zbili nemški lovci.

Polet, ki je bil večer zvečer izvršen nad okolico Catania, je povzročil omejeno škodo. Med civilnim prebivalstvom niso bile javljene nikake žrtve.
Novi vitezi Savjskega reda
Rim, 27. nov. Njegovo Velikaštvo Kralj in Cesar je z nedavnim dekretom blagovolil na predlog Duceja podeliti odlikovanje viteza Savjskega reda brigadnim generalom Biglinu Carlu, Dupontu Franciscu, Gandinu Antoniu, Palmi Vitoriu in Tirelliju Mariu.

Nov uspeh Osi na morju

Podmornice so spet potopile 19 sovražnih ladij s 123.000 tonami

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 27. nov. Nemško vrhovno poveljništvo je izdalo danes naslednje izredno vojno poročilo:
Nemške podmornice so potopile na operacijskih področjih od Ledenegega morja do vhoda v Indijski ocean v žilavih borbah

iz konvojov in na posameznih voznih 19 ladij s skupno 123.000 br. reg. tonami.
S temi uspehi je bil posebno občutno začet sovražnikov dovoznih promet v severno sovjetska pristanišča in proti Srednjemu vzhodu.

Sovjetski napadi odbiti na vseh bojiščih

Sovražnik je izgubil 247 tankov — V Kalmiški stepi je bila uničena celotna sovjetska konjeniška divizija

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 27. nov. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je izdalo danes naslednje poročilo:
V kalmiškem oz. mlju je bila masna neke sovjetske konjeniške divizije od nemških in rumunskih čet uničena oziroma razpršena. Več baterij je bilo pri tem razdejanih, zajetih pa več sto ujetnikov in mnogo plena.

Vsi oklopi in pehotni napadi sovražnika na ozemlju med Volgo in Donom so se tudi večer izjavili ob odličnem borbenem duhu naše vojske. 55 sovražnih oklopnih vozil je bilo uničenih od tega 31 strnoglavcev so zadeli sovražnika z uničujočim učinkom. Oddelki vojske so na Volgi pred Stalingradom potopili dve sovražni motorni ladji.

Tudi na srednjem odseku vzhodne fronte je sovražnik z močnimi silami nadaljeval napade. Po ostrih borbah so se ti z velikimi izgubami ponesrečili. 192 sovražnih oklopnih vozil je bilo uničenih, od tega 31 s strani ene same nemške odlojne divizije. Bojina in strnoglavna letala so z dobrim učinkom nastopila proti zbirališčem oklopnih sil, kolonom na pohodu in koncentracijam čet.
Na Nevi so nemške čete pri obrambi sovražnega napada uničile 22 sovražnih čolnov.
V Cirenajki so bili močni sovražni izvidniški oddelki odbiti.
Tudi v Tunisu potekajo boji uspešno, pri tem je bilo večje število oklopnih voz uničenih. Nemška in italijanska letala so nastopila proti sovražnim oklopnim oddelkom, kolonom na pohodu in zvezam z zadetjem. Nemški lovci so nad Sredozemljem ob dveh lastnih izgubah sestrelili 5 angleških lovskih letal.
Razen tega je britansko letalstvo ob obalah Anglije in nad francoskim obalnim ozemljem izgubilo 6 letal.
Führer je poveljniku 6. rumunske pehotne divizije generalu Lascu podelil v priznanje za odlično vodstvo in zadržanje v boju hrastov list k viteškemu redu železnega križa.

zapadno od Moskve se pripominja, da št. 192 sovražnih uničenih tankov kaže, da je bila nemška obramba pripravljena in je delovala.
Hrvatski delež v vojni proti boljševizmu
Zagreb, 27. nov. s. Ob prvi obietnici pristopa Hrvatske k protikominternskemu paktu omenjajo listi delež, ki ga Hrvatska še naprej daje v vojni proti komunizmu in v obrambi evropske kulture, ter poveljujejo junaska dejanja hrvatskih prostovoljcev na vzhodni fronti.

Italijanski kulturni zavod v Zagrebu

Na sedežu Italijanskega kulturnega zavoda v Zagrebu je bila predvčeršnjim svečana otvoritev novega akademškega leta. K tej otvoritveni slovesnosti, ki sta ji vtišila poseben sijaj s svojo navzočnostjo italijanski akademik Franc Severi ter rektor pisanske univerze nac. svetnik Biggini, so prispele italijanski poslaniki v Zagrebu s predstavniki italijanskih oblastev in italijanske kolonije v Zagrebu, nadalje hrvatski zunanji ter prosvetni minister, rektor zagrebske univerze ter številni zastopniki iz zagrebske kulturne sredine. Najpreje je spregovoril italijanski polnomočni minister Casertano, ki je podčrtal živahnost italijansko-hrvatskega kulturnega sodelovanja. Zatem je izrazil hrvatski zunanji minister dr. Lorković svoje priznanje v imenu hrvatske vlade za pomembno kulturno delo, ki ga je bil doslej izvršil Italijanski kulturni zavod v Zagrebu. Navajal je, koliko dolguje Hrvatska blagodejnemu italijanskim kulturnim vplivom. Zatem je očrtal nac. svetnik Biggini naloge, ki je pred nje postavljen Italijanski kulturni zavod v Zagrebu v novi kulturni sezoni. Poleg rednih tečajev, ciklov in drugih manifestacij bodo sprožene še druge koristne pobude, ki naj še bolj povežejo oba naroda v njenem stremljenju po čim tesnejših obojestranskih kulturnih stikih.

Popoln uspeh obrambnega posojila v Bolgariji

Sofija, 26. nov. s. Finančni minister je objavil, da je podpisovanje posojila za narodno obrambo doseglo vsoto 6 milijard 388 milijonov leva, dočim je država predvidevala vsoto 6 milijard leva.

Berlin, 27. nov. s. Dodatno k vojnemu poročilu objavlja nemško vrhovno poveljništvo:

Po napadu anglo-ameriških sil na francosko kolonialno ozemlje so nemške in italijanske čete vkorakale v Francijo, ki dotlej ni bila zasedna, da bi jo sčitale skupno s francoskimi oboroženimi silami pred nadaljnjo invazijami angloameriških napadalcev.

Po črti besedi francoskih poveljnikov vojske in mornarice, da se bodo uvrstili s svojimi formacijami v okvir splošne obrambe, francoske oborožene sile po volji Führerja niso ostale samo nedotaknjene, temveč so bile deloma celo ojačane in oborožene, medtem ko je bil postopno važni utrjeri odsek Toulona s francosko sredozemsko mornarico prepuščen francoski avtonomni obrambi.

V tem času so se množila kršenja dane besede in poizkusi pobege visokih francoskih oficirjev. Ugotovilo se je tudi, da se pojavlja vedno bolj očitno sistematično hujskanje za sodelovanje pripravljenih francoskih oboroženih sil s pomočjo anglo-

saskih vplivov in da je to hujskanje v zadnjih dneh prodrla tudi med mornarico v Toulonu.

V spoznanju, da ta razkroj francoskih oboroženih sil v naraščajoči meri ogroža varnost nemških in italijanskih okupacijskih čet in ruši avtoriteto poveljništva francoske države, sta Führer in Duce dali preteklo noč povelje za zasedbo trdnjave Toulon, da se prepreči nameravani odhod sredozemske francoske mornarice, in za demobilizacijo nezanesljivih kontingentov francoske oborožene sile.

Nemške in italijanske čete so bliskovito izvedle to povelje in v kati zadušile odpor, ki se je na posameznih točkah pojavil pod vplivom angloameriških agitatorskih elementov. Opravile so v nekaj urah povelje jim nalogo. Mesto in pristanišče Toulon sta od zore trdno v rokah naših čet.

Del francoske mornarice se je kljub nasprotnemu povelju francoske vlade sam potopil. Demobilizacija razpuščenih francoskih formacij je v teku in bo v kratkem izvedena.

da bi uničili vso Evropo ter so v službi neke evropske klike in deloma židovsko-anglosaske, ki je tuja Evropi.

3. Prisiljen sem nadaljevat to vojno v imenu tistih milijonov ljudi, ne samo iz moje države, ki so se osvobodili bremena brezvestnega kapitalističnega izkoriščanja in ki nečejo biti večno žrtve mednarodnega izkoriščanja in celo dokončnega uničenja svojega narodnega duha.

4. Gospod maršal nemški narod, v imenu katerega Vam izročam to izjavo, ne sovražim francoski narod. Toda kot njegov čet in zastopnik sem sklenil, da v nobenem primeru ne pustim zavleči, Nemčije in Evrope v kaos, tolerirajoč manevre elementov, ki so povzročili to strašno vojno. Tako bom zavzel stalische proti sleherni organizaciji in zlasti proti osebam, ki hočejo tudi v bodočnosti preprečiti vsako sodelovanje med nemškim in francoskim narodom. Obremenjen je v preteklosti s hudim zločinom, da so pričele vojno, sedaj menijo, kakor se zdi, da je prišla njih ura drugje, da ustvarijo na jugu Evrope odprino za vder sile, ki ne pripada temu kontinentu.

5. Ko sem zvedel o novih kršenjih dane besede s strani francoskih oficirjev, generalov in admiralov v zdaj dokazani nameri da se Francija, kakor severna Afrika, odpre angložidovskim vojnim zločinom sem dal povelje, naj se takoj zasede Toulon in prepreči odhod ladij ali pa njih uničenje in da se stre sleherni odpor, če je potreben za največje silo. Ne gre tu za boj proti oficirjem in francoskim vojakom, ki imajo čut časti, temveč proti vojnim zločincem, ki jim še ni bilo zadosti prel te krvi, temveč so neprestano na preži na nove možnosti, s katerim se omogoča nadaljnje trajanje in razširjanje te katastrofe. Iz tega razloga sem dal povelje, naj se demobilizirajo vse enice francoskih oboroženih sil, ki jih v nasprotju s povelji njih lastne francoske vlade hujskajo oficirji, ter nagajajo k aktivnemu odporu proti Nemčiji.

6. Tudi te mere, po katerih sem moral poseči samo zaradi izdajstva Vaših admiralov in generalov niso napačne, kakor sem že rekel, proti Franciji ali francoskemu vojaku. Moje odkrito upanje je in delim ga s svojim zaveznikom, da bo mogoče zopet dati francoski državi oborožene sile, katerih oficirji ubegajo vsaj svojega lastnega šefa države ter nudijo takoj jamstvo za sklenjene konvencije in pogodbe med državami. Kakor Vas to lahko boleče zadene v tem trenutku, gospod maršal, tako bo pomirjujoče in olajšujoče spoznanje, da država ne more dolgo obstojati, ne da bi imela disciplinirano in poslušno armado. Iz tega razloga reorganizacija mornarice vojske in letalstva, ki vam bilo slej ko prej poslušne, ni nesreča, temveč nasprotno sreča za Francijo.

Ne bi hotel zaključiti tega pisma brez ponovnega zagotovila, da ta vsiljeni mi korak nikakor ne slabi moje volje po sodelovanju s Francijo, temveč se bodo nasprotno verjetno ustvarili potrebni pogoji za uresničenje tega sodelovanja.

Prav tako je moj nepreklicni sklep podpirati Francijo pri zopetni osvojitvi nj. nih kolonij, katere so ji Anglosasi odvzeli in to z vseni sredstvi, s katerimi razpolaga Nemčija. Ni bila namena niti Nemčije, niti Italije porušiti in uničiti francoski kolonialni imperij. Vendar pritise francoski državi sami, da podvzame neobhodne mere in prepreči, da bise kiti zopet preživela.

Za uresničenje pogojev resnično obema stranema koristnega in učinkovitega sodelovanja je feldmaršal von Rundstedt poloblaščen, v kolikor se tče nemške akcije, da podvzame vse potrebne ukrepe. On bo v vsakem trenutku Vam osebno na razpolago, gospod maršal.

Zaključujem to pismo v upanju, da se na ta način pričneja zdaj sodelovanje, od katerega se pričakuje od strani Francije samo razumevanje za naravo skupne usode Evrope in lojalnost.

Blagovolite sprejeti, gospod maršal, izraze mojega osebnega spoštovanja.

Adolf Hitler

Bolgarska mladina v borbi proti boljševizmu

Sofija, 27. nov. s. Zastopniki bolgarske narodne mladinske organizacije »Branike« Zahar Stolkov je pred mnogobrojnimi poslušalci imel govor o predmetu »Mladina v borbi proti boljševizmu«.

Sofija, 27. nov. V vojaškem klubu v Plovdivu je imel predsednik bolgarskega društva »Sila« potom radosti dr. Kirhov predavanje o predmetu »Boljševizem, komunizem in Bolgarija«. Govornik je o tro napadel boljševizem ter orizal nevarnost komunizma.

Bolgarska trgovinska pogajanja

Sofija, 26. nov. s. Uradno poročajo, da bo 30. novembra priselja v Sofijo švicarska delegacija, ki se bo pogajala za obnovo trgovskega sporazuma z Bolgarijo, ki bo 31. d. cembra 1942. zapadel. Ob koncu tega meseca je predviden tudi prihod finske gospodarske delegacije. 7. decembra bo priselja v Sofijo hrvatska delegacija da obnovi nedavno zapadlo trgovinsko pogodbo.

Hitlerjeva poslanica maršalu Petainu

Italijanske in nemške ukrepe so izsilila izdajstva visokih funkcionarjev francoske oborožene sile

Berlin, 27. nov. s. Führer je poslal maršalu Petainu, šefu francoske države, naslednjo poslanico, datirano v Berlinu s 26. novembrom.

Gospod maršal! Ko sem se moral 11. novembra 1942 v sporazumu z zavezniki Nemčije odločiti, da zaradi zagotovitve obrambe Nemčije v vojni, ki nam je bila svoj čas vsiljena od Francije in Anglije, zasedemo južno obalo Francije, je bilo to storjeno tudi v upanju, da se bo tako doseglo razočanje v notranjosti Vaše države, razočanje ne samo v interesu Nemčije in Italije, temveč v interesu Francije same.

Posmatrajte nedavno preteklost, lahko zopet ugotovim, ja v septembru 1939 ni Nemčija napovedala vojne Franciji ali Angliji, temveč nasprotno. Po prevzetemu oblasti nsem nikoli izpustil prilike, prav v odnosih med Nemčijo in Francijo, da bi ju osvobodil ovir v zvezi z versajski pogodbo in da bi med njima uresničil resnično prijateljsko sodelovanje. Nemčija je zahtevala samo eno stvar od Francije: da ne odbije roke, katero sem ji ponudil. Vendar so brezvestni Anglosasi in v prvi vrsti židovski intrigantje v nesrečo uspehi tolmachi to dejanje nove Nemčije kot znak nemške slabosti, kakor kasneje vse mirovne pogodbe kot znak bilzanja poloma.

Dočim ni bilo z nemške strani ničesar vsiljevanega Franciji, ne s strani vlade, ne s kaksne druge strani, bodisi z govori ali s pomočjo tiska, in ni bil stavljen noben predlog, ki bi lahko škodil francoski časti, so odgovorni zapeljivalci v Parizu zahtevali razkosanje nemške države, suženstvo nemškega naroda, odstranitev temeljev naše socialne zakonodaje, predvsem pa popolno obnovo neomejene pravice ropanja narodov po židovski rasi, ki je bila v Nemčiji postavljena na mesto, kakršno ji priteče.

Vem, gospod maršal, da Vi v ničemer niste sodelovali pri teh bojovnih spletkah, vendar pa tudi Vi dobro veste, kako sem po poljski vojni ponovil svoje prejšnje izjave in ponudil mir brez kakršnih koli zahtev z nemške strani, mir, v katerem je šlo samo za evropsko sodelovanje. Vendar so kakor v dneh pred septembrom 1939 tudi po zaključitvi vojne na Poljskem tisti, ki so bili zainteresirani na razkosanju Evrope, kakor tudi na finančnem izkoriščanju te vojne prevladali s svojim krikom, ta poziv k pameti in so zahtevali nadaljevanje vojne za vsako ceno.

Tako je boj, ki ga je Vaša tedanja vlada vsilila Nemčiji in nato njeni zaveznici Italiji, moral biti razrešen z orožjem, ki je zavzelo mesto razuma. Kljub zmagi, edinstveni v zgodovini, nisem ničesar podvel, kar bi lahko ranilo čast Francije in som zahteval s premirjem samo jamstva, ki naj bi preprečila v kakršnih koli okoliščinah obnovo boja. Tudi kasneje nikoli nisem postavil zahtev, ki bi bila v nasprotju s to politiko. Vi veste, gospod maršal, da so vse trditve, ki jih širijo Anglosasi in Američani, glavni krivci in dobičkarji te vojne, trditve, da se je Nemčija hotela polastiti francoske mornarice, samo čiste izmišljotine ali bolje: zavestna laži. Medtem ko mora Nemčija zaradi te vojne, vsiljene od Francije, še zdaj prenašati trde žrtve, je francoski narod lahko živel v miru in čepav so ji njeni zavezniki sami s svojimi napali na morju in z zraka zadali krvave žrtve je Nemčija v isti dobi postopoma izpustila nad 700.000 ujetnikov od 1.960.000, kar je edinstvena zadeva, tako mislim, v zgodovini vojne.

Ako se je ta postopek končno polagoma opustil se je to zgodilo edino zaradi dejstva, da je na nesrečo v vaši državi nespraviljivim elementom še vedno uspevalo sabotirati sleherno resnično sodelovanje. Vi sami, gospod maršal, ste izrazili željo, da bi se z me o sestali, da bi se naša in določila možnost takega sodelovanja.

Jaz sem pri tal na to željo in v Montoiru so bili razgovori, ki bi lahko, o tem sam bil prepričan, tvorili osnovo za odpravo splošne napetosti. Na nesrečo so tisti, ki so bili zainteresirani na vojni, lahko v Franciji sami nekaj tednov nato uničili to sodelovanje, navajajoč motive, ki so morali mene osebno n. skodno prizadeti. Prisiljen sem ugotoviti, da je bilo javno rečeno, da o bili zemeljski ostariki Napoleonaovega sina prepeljani na mojo odločitev v Pariz, da bi nastala prilika za povabilo Vas samih, gospod maršal, in da bi tako lahko položili roko na vašo osebo.

Danes moram odkriti, da ste me Vi sami, gospod maršal, večkrat svojcas vprašali ali bi lahko preselili svoj sedež v Versailles in da sam jaz vedno odklonil to vašo željo z opombo, da bi o tali svet to vzel za pretežvo k trditvi, čeprav neupravičeni, da se francoska vlada nahaja pod nemškim gospodstvom. Čeprav je bilo tako ravnanje naravnost v nasprotju z mojim zadržanjem v dobi premirja, nisem reagiral, ker sem vedel in prav dobro vem, da so med francoskim narodom tudi milijoni marljivih delavcev, kmetov in meščanov, ki v svoji notranjosti nimajo ničesar opraviti s tem marševrom, temveč si sami želijo samo miru. Lahko si še dovolim ugotovitev, gospod maršal, da nisem niti enkrat izrazil prilike, da bi povabil kak ga člana Vaše vlade k men, temveč, da so se razgovori vršili vedno na prošnjo same francoske vlade. Oba razgovora z admiralom Darlanom sta nastala enako samo na njegovo izrečno prošnjo in v Vašem imenu, gospod maršal.

Izkrcanje ameriških in angleških čet v severnozpadni in severni Afriki, ki je bilo kakor se sedaj vidi, izvedeno v sporazumu s številnimi francoskimi generali izdajalec, je odstranilo vse pogoje, dolocene v uvodu pogodbe o premirju, ter je prisililo Nemčijo, da podvzame in izvede tako, varnostne mere v sporazumu s svojimi zavezniki. Nisem bil dne 11. novembra še p. drobno poučen o vseh prejšnjih razlogih, ki so dovedli do te angleško-ameriške akcije. Danes vem in veste tudi Vi, gospod maršal, da je bila ta zasedba izvedena na izredno željstih francoskih elementov ki so svojčas pričeli vojno in ki še danes niso izginili iz javnega in zlasti iz vojaškega ozračja Francije. Da so francoski generali in admiralji prelomili svojo častno besedo do nemških oblast, in to v nestvilnih primerih, je že samo po sebi odurno. Ker pa morate Vi sami, gospod maršal, priznati, da se ti generali, admiralji in oficirji tudi nasproti Vam prelomili svojo prisego zvestobe, me to sili k ugotovitvi, da so sporazumi s temi elementi popolnoma nekoristni. Pošal sem Vam zbrane dokaze, da so bile od vkorakanja čet 11. novembra 1942 zopet dane svečane zagotovitve in zlasti v obliki izjav na častno besedo in da so bile še tisti dan kršene, kakor se je lahko ugotovilo na podlagi odkritih noveli. Ugotovljeno je, da je admiral, poveljnik mornarice po svoji zagotovitvi, da se bo francoska mornarica borila v Toulonu proti slehernemu sovražnemu napadu, znova varal Nemčijo in Italijo. Potem ko je dal to izjavo dne 11. novembra, je bilo 12. novembra dano povelje, da se ne sme streljati v nobenih okoliščinah ob morebitnem izkrcanju angleških in ameriških sil. Medtem so bila odkrita nadaljnja kršenja obvez premirja.

Zaradi teh dejstev si dovoljujem, gospod maršal, sporočiti Vam naslednje:

1. Zavedam se, da Vi osebno, gospod maršal, nimate nič opraviti v vseh teh dogodkih in da zaradi tega globoko trpite.

2. Moram zastopati interese naroda, kateremu je bila vojna vsiljena in ki ima zaradi časti in svojega obranjalnega instinkta dolžnost, da se bori proti tistim, ki so želeli to vojno in ki je zdaj nadaljujejo.

Proglas Eksc. Robottija o uspehu vojaške akcije proti partizanom

SLOVENC!

Očiščevalne in policijske akcije, ki so jih oddelek Kr. Vojske in Črnih straj Armadnega zbora pričeli izvajati 16. julija tega leta, da bi v tej provinci vzpostavili red in mir, ki so ju kalili vsem poznani maščevalni uboji, ropi in okrutnosti, ki so jih vršili plačanci z angleškim in boljševiškim zlatom, so rodile uspehe, ki ne potrebujejo razlag. Jasno so izražene v zelo pomembnih številkah:

2654 zločincev je bilo ubitih v boju.
1625 se jih je predalo z orožjem.

V teh številkah, ki so natančno ugotovljene, niso všteti oni, ki so jih ali ubili ali smrtno ranjene odvedli zločinci s seboj na begu in jih tako odtegnili naši neposredni ugotovitvi. Na podlagi zanesljivih poročil, ki so jih prejela italijanska vojaška oblastva, moremo prišteti prejšnjemu natančno določenemu številu še kak tisoč takih izžub.

Vsa njihova taborišča in skladišča, ki so jih pripravili z ropi in z izsiljevanjem v škodo slovenskega prebivalstva, smo uničili. Zaplenili smo ogromno količino avtomatičnega in ročnega orožja, streliva in vseh vrst vojnega materiala.

Brez prestanka se še vedno predajajo poveljstvom naših posadk oseb, ki so jih zločinci prisilili, da so se pridružili njihovemu zločinskemu delovanju.

Predaja zelenjave tudi v zaprtih prostorih

Paslej pazimo, ko trg ne bo tako založen s povrtnino, se bodo gospodinjice pogosto obračale na prodajalce pridelkov v zaprtih prostorih — Prodaja na tržnici

Ljubljana, 28. novembra. V začetku so nekatere gospodinjice, ki se niso dobro poučile o novi ljubljanski tržnici, mislile, da bodo v novih velikih poslopih tudi prostori za prodajo pridelkov, ne le mesa. Ko je bila tržnica le še časno urejena, so v nji res prodajali razna živila, ki jih je nudil meščanom mestni preiskovalni urad. Gospodinjice so zelo pozdravljale to prodajo, zlasti še, ker so tam lahko kupile marsikaj, česar sicer ni bilo vedno na prodajni na trgu. Pozneje se pa vsi sprevredili, da je tržnica namenjena le za prodajo mesa in da bodo branjevalci ostali še nadalje pri svojih stojnicah na prostem, odnosno pod starimi tržnišnimi lopami na Pogačarjevem trgu. Prodaja povrtnine in sadja na živilskem trgu, čeprav na prostem, ima nekatere prednosti; predvsem je na trgu živahnejši promet in gospodinjice so lažje kupovale živila tam. Mnogi kupovalci kupujejo stalno pri istih prodajalcih, zato pa tudi prodajalci žele, da bi ostali na istem prostoru, kjer so jih gospodinjice vajene obiskovati. Pozimi seveda ni prijetno prodajati živil na prostem. Težava je zlasti, ker zelenjava pozimi na prostem zamrzne in jo je treba dobro varovati, zavijati s pregrinjali ali hraniti v zaprtih zabojih. Včasih pa vsa pazljivost ni ne pomaga, ker blago pomrzne že pri tehta- nju in zavijanju.

Tem težavam se izogne prodajalec, ki ima vsaj skromen zaprt prostor za prodajo, kjer lahko tudi malo zakuri. Pod tržnišnimi lopami na Pogačarjevem trgu ima le nekaj branjevalcev zaprte prostore. Pač so si pa zadnja leta začeli prodajalci povrtnine urediti primerne prodajalne posvete. Odje- malci so se že navadili, da zabajajo naravnost k tem prodajalcem, ne da bi se povpraševali v mrzlih dneh po živilih na trgu. Sicer zabajajo nekatere gospodinjice kljub temu vsaj od časa do časa na trg, da proučijo »položaj«, kupujejo pa predvsem v prodajalnah.

Gospodinjice so se razveselile, da so zadnje čase napredaj v mestni tržnici, kjer je prost prodajalni prostor, tudi nekateri

vanju, ali pa so sicer prostovoljno množile njihove vrste, pa se kesajo svojih zločinov in se javljajo v za- upanju na prizanesljivost italijanskih oblasti. Takim ljudem je — kakor zno- — zagotovljeno, da bodo ostali pri življenju. Glede tega se morejo sedaj in v bodoče zanesti na moje besede.

Vse čenče raznih »Slovenskih poročevalcev«, vsi tajni letaki, vse laži, ki so jih razširili razni komunistični »glavarji« — ki so se odločili raje za borbo na papirju in se skrbno ogibali podati se v boj skupno s svojimi pristaji, kakor so nasprotno to storili italijanski vojaški poveljniki — ne morejo prav nič spremeniti teh resnic ali zmanjšati tudi le za eno samo število gori navedenih podatkov.

Slovinci!

Oboroženi vojaki Italije, budni varuhi reda in mira med vami, se vračajo na svoja mesta s trdno voljo nadaljevati neizprosno boj proti sodrgi, ki se je postavila izven zakona in skuša zbrati svoje razbite sile, da bi znova sejala strah in trepet med mirno slovensko prebivalstvo po mestih in vaseh!

Poštena slovenska mladina se zaveda visokega pomena tega boja in si šteje v čast sodelovati v tej borbi ob strani vojakov zmagovitega Kralja. Mi smo veseli, da imamo to mladino ob svoji strani!

Poveljnik XI. Armadnega zbora
General MARIO ROBOTTI

pridelki. Stalno je napredaj precej lepo in sorazmerno pocen; blago, kakršnega so včasih gospodinjice težko našle na živilskem trgu. Napredaj je bila doslej lepa pesa, prodajal so jo mnogo repe, pese in korenja, pa tudi po želju so gospodinjice zelo rade posegale.

Danes je na srečo popustil mraz, tako da so lahko zelenjadarji založili trg boljše tu- di z občutljivo zelenjavo. Dobro so pa bili založeni tudi branjevalci z uvoženim blagom. Precej je bilo med uvoženim blagom zlasti zelja, ki ga gospodinjice posebno rade kupujejo. Kljub temu so nekatere kupovalke še gnetle pri prodajalcih domačih zeljnatih glav na zelenjadem trgu. Branjevalci so danes prodajali še zeleno sladko papriko. Napredaj je bilo tudi nekaj cveta- tače, a v glavnem je bila razprodana. Pri branjevalcih je zdaj začela prevladovati ču- bula, toliko je je dan za dnem napredaj. Danes je bilo še nekaj jabolk, kakršna so prodajali že v sredo. Jabolka je dodelil branjevalec Prevod, Miklavž bo letos tu- di lahko kupoval na sadnem trgu, ker je precej lepših pomaranč in mandarin. Včasih je Miklavž polnil svoj koš tudi z orehi. Če bo dovolj radodaren, jih bo kupoval tudi letos. Razen tega naj ne pozabi, da so napredaj tudi sladke smokve.

Zelenjadarice so bile danes posebno do- bro založene z motovilcem, ki bo imal postal »sezonsko blago«, če ne bo prej zapadel sneg. Mnogo je napredaj tudi en- divije. Nenavadno dolgo je letos napredaj tudi precej zelene kolerabe. Zdjaj je na iz- izbrzo spinača. Kot posebnost naj omeni- mo, da je neka prodajalka danes tudi pro- dajala domačo cvetačo.

Gobarji so letos že opravili svoje delo. Zadnje dni je premrzlo celo, da bi rastle mravzovnice, »sivke«, ker je zemlja že mo- čno zmrzovala.

Ljubitelji rib, ki lahko posežejo globlje v žep, so lahko kupovali vse teden domače rečne ribe, belice in lpana. Te ribe so bile napredaj tudi danes, in sicer belice po 18 in lipan po 50 L kg.

Izpred okrožnega sodišča

Ježek, Papež in Tomšič obsojeni na preko 18 let robjie — Senat jih je spoznal za krive v skoro vseh točkah obtožnice

Ljubljana, 28. novembra. Včeraj ob pol 12. so se v razpravni dvo- rani okrožnega sodišča zbrali obtoženci in branilci v procesu Ježek in tovariši, da pri- sostvujejo razglasitvi sodbe. Prišli so tudi poslušalci, ki so bili navzoči pri razpravah prejšnjih dni. Med njimi je bilo precej so- rodnikov in prijateljev obtožencev. Posve- tovanje senata se je zavleklo do 12.10. Ob- toženci so mirno čakali na izid. Zdelo se je, da je za njih stvar že končana in da se zavedajo, da kakšnega prijetnega presene- čenja ne morejo pričakovati. Poslušalci so ugibali, koliko bodo sodniki prisodili vsa- kemu.

Ko je vstopil predsednik senata sos dr. Julij Felaher, so se vsi dvignili in v po- polnem molku poslušali sodbo. Obtoženci so prejele izrek kazni brez kakršne koli re- akcije. Med poslušalci pa je neka ženska glasno zadržala in se dolgo ni mogla umi- riti. Končno jo je predsednik pozval k mi- ru s pretnjo, da jo bo dal odstraniti iz do- rane, če ne bo ubogala.

Razglasjevanje sodbe obenem z njeno utemeljitvijo je trajalo dobro uro. Senat je vse obtožence spoznal za krive, in sicer

Ivana Ježka, da je storil tatvine in vlo- me na škodo Ivane Kmetičeve, G. Se- le Daj- sengerjeve, Albina Turelija, Karola Baj- de in Ladeta Zupana, Petra Zidana, Fran- ceta Tavcarja in Zofije Sparenblekove; da je s pretnjo, ne da bi imel v roki kak pred- met, orbi policijskega organa Ivana Gram- ca pri izvrševanju njegove uradne dolžno- sti, da je prevaril S. Krusiča, da se je pod pretnjo, da ni poročal, dal oklicati in na podlagi izdanega mu potrdila dvig- niti dve oblačilni karti za novoporočence ter jih nato prodal, da je prejel neupravičeno dve živilski kazniznici in da je končno pre- varil Irmo Zingerjevo. Kvalifikacija de- janj je ostala v glavnem ista, kakor jih

je kvalificiral državni tožilec. Oproščen je bil Ježek samo prevare na škodo Ivana Col- narja. Za vsa ta zločinstva in prestopke je bil Ivan Ježek obsojen na 4 leta robjie in 5 letno izgubo častnih pravic. Pet zločinov mu je prineslo po eno leto robjie, pre- stopki pa vsak po nekaj mesecev. Senat je izrekel skupno kazni in jo primerno znižal:

Franca Rusa, da je dvakrat sam, enkrat v družbi Tomšiča in Papeža vlomil v go- stilino K. in odnesel predmete, kakor jih je priznal, in da je vlomil v stanovanje Maksa Babiča. Senat je na podlagi ponov- nega pregleda njegovih predkazni ugotov- vil, da za njega ni podana kvalifikacija § 317 kg. Obsojen je bil na 5 let in 3 me- sece robjie ter trajno izgubo častnih pra- vic.

Franca Papeža, da je dvakrat s Tomšič- em, enkrat pa s Tomšičem in Rusom vlo- mil v gostilno K. in odnesel predmete, ka- kor je priznal, in da je sprejel od Ježka v prodajo nekaj ukradenega blaga. Obs- ojen je bil na 5 let in 15 dni robjie ter tra- jno izgubo častnih pravic.

Mačvža Tomšiča, da je dvakrat v dru- žbi s Papežem in enkrat v družbi z Mal- narjem vlomil v gostilno K. in odnesel predmete, kakor je priznal, ter da je pre- jel od Rusa kanto petroleja in jo prodal, vedoč, da je petrolej ukraden. Obsojen je bil na 4 leta in 1 mesec robjie ter na 50 lir denarne kazni. Častne pravice izgubi za dobo 5 let. Oproščen pa je bil Tomšič po § 280 krivde za vlom na Poljski cesti na škodo Franca Vrhovca.

Anton Z. je kriv, da si je pridobil dve flanelasti rjuhi, ukradeni v gostilni K. ter je s tem storil prestopke po § 333-II. Ob- sojen je bil na 1 mesec strogega zapor. Kazen je prestopal, ker je bil že dalj časa v preiskovalnem zaporu.

Rus, Papež in Tomšič so obsojeni na so- lidarno plačilo odškodnine J. O. v znesku 10.000 lir, kolikor pa odškodnina zahteva več, jo je senat zavrnil na pot civilne prav- de. Prav tako mora plačati zahtevane od- škodnine Ježek z omejitvijo pri Babiču, ki mu mora povrniti le 1500 lir.

V utemeljitvi je predsednik naglasil gle- de Ježka, da ga je senat spoznal v pri- meru tatvine za krivega tatvine v vsem obsegu zato, ker je že prišel z odškodnan- ki s tatinskim namenom. Da mu je Kme- tičeva zaupala dve uri, torej ni važno za presojo dejanja. Glede štirih vlomov, ki jih je Ježek zanihal, pa je bil senat prav tako mnenja, da jih je on izvršil. To dokazujejo številni indici. Vsi vlomji so bili na enak način izvršeni, pri Ježku so našli ukrade- ne stvari, delno pa ga je obremenila tudi njegova prižetnica V. Pri oklicih gre sa- mo za poskus kaznivnega dejanja, ki ob- stoja v tem, da se je obtožene izdal za samca. Rusa so obremenjevale zlasti nje- gove predkazni in drugi važni momenti. Enake obtežilne okoliščine so prišle v po- štev pri Papežu in Tomšiču.

Ko je predsednik pozval obtožence, naj se izjavijo, ali sprejmejo kazni, ali se pa bodo pritožili, so se vsi nekaj časa ob- tavljali; in se posvetovali s svojimi branilci. Takoj je bil zadovoljen s kaznijo edino Z., ki je že včeraj prišel znova na svobodo. Predsednik je ugodil njegovim prošnji, da b jmu čim prej izplačali denar, ki so ga zaplenili pri njem ob aretaciji v mnenju, da izvirja iz kaznivnega dejanja. Ker je brez denarja, mu je pa prvo silo posoditi najnu- nejše potrebno vsoto njegov branilec.

Najdalje je premišljal Ježek. V začetku je celo izjavil, da si pridrži tridnevni rok za premislek, kasneje je kazni v glavnem sprejel in nastopil, prijavil pa je revizijo in prižev glave tistih štirih vlomov, za ka- tere je bil obsojen, ne da bi krivdo prznal. Rus je kazni za vlom v gostilno K. spre- jel, prijavil pa je revizijo in prižev glave vlom na škodo Babiča, češ da ni kriv in hoče dobiti svojo črno obleko nazaj. Pa- pež je prijavil prižev zaradi previseke kaz- ni, enako tudi Tomšič. Državni tožilec se še ni izjavil.

Tako se je zaključil pred prvo instanco proces, ki je bil v vrsti številnih drugih teh dni nedvomno največji; tako po šte- vilu vlomov in tatvin kakor po drznosti vlomilcev in velikih gmojni škodi. S strogo sodbo je sodišče dodelilo obtožencem pra- vično povračilo, obenem pa jih za več let izločilo iz življenja in jim onemogočilo njihove škodljive podvige na račun tujega trud in dela.

Ivan Cesar

v glavni moški vlogi Golarjeve nove igre: »Ples v Trnovem«, katere krstna predstava bo danes v Drami.

Cesar je karakterni igralec, ki ga pozna- mo predvsem kot predstavnika kmečkih, malomeščanskih in meščanskih tipov. Večji del vlog, ki jih je odigral, spada v vrsto preproštih, zdravih, včasih nekoliko naivnih, včasih omejenih, dobrodušnih kmečkih ti- pov. Karakteristika večine teh je bolj na- gonsko kakor razumsko življenje, bolj pod- zavestno kakor namensko snovanje. V to zvrst spada tudi figura trnovskega posest- nika Česnovarja, ki je osrednja. Močna vitalnost, ki se kaže v slabosti za nežni spol, je gibalna sila igre. Zdrav naravni nagon, stremiljenje za ustanovitvijo družine, katere namen je vzdrževanje življenja doma in na poljih, je najbistvenejši temelj igre.

Česnovar — nekakšen pendant k »Vdovi Rožinki« — je vdovec z odraslim sinom. Ta vloga vsebuje vse tiste poteze, ki so znane kot najmočnejši sestavni del Cesar- jevega igralskega registra. Njegov močni, polnokrvni igralski temperament z vsi prv- bitnostjo in zdravim humorjem absorbira take in podobne vloge ter jih ustvarja z neodoljivo neposrednostjo. Tako smemo pričakovati, da bo Ljovže Česnovar v »Plesu v Trnovem« zopet ena izmed vlog, ki bo središče zanimanja v igri, in to ne samo po zaslugi Cvetka Golarja, temveč tudi po so- sredovanju Ivana Cesarja, čigar izrazita igralška osebnost je porok za izprizno po- djanje vsakršnega »njegovca« lika. Delo je zrežiral Milan Skrbinek, katerega močni delež soustvarjanja pri tej igri je dal delu zadnja odrska tehnična doganjanja.

Maša Slavčeva.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 28. novembra: ob 16.30: Ples v Tr- novem. Krstna predstava. Red Premie- ski

Nedelja, 29. novembra: ob 10.30: Prince- ska in pastirček. Mladinska predstava. Zelo znitane cene od 10 lir navzdol. Ob 16.: Ples v Trnovem. Izven. Cene od 18 lir navzdol

Ponedeljek, 30. novembra: zaprto

Krstna predstava izvirne slovenske igre, ki jo je napisal Cvetko Golar, bo v soboto 28. t. m. Delo je burka in ima tri dejanja. Naslov je »Ples v Trnovem«. Dejanje po- kaže dobo iz življenja ženitve željnega vdovca in njegove konflikte s tremi neva- stami. Prvo in tretje dejanje se godita na njegovem domu, drugo v gostilni v Trno- vem. Glavno moško vlogo bo igral Ivan Cesar. Režiser: Milan Skrbinek.

OPERA

Sobota, 28. novembra: ob 16.: Slep ml. Opereta. Izven. Cene od 24 lir navzdol

Nedelja, 29. novembra: ob 15.: Travlata. Izven. Cene od 24 lir navzdol

Ponedeljek, 30. novembra: zaprto

Prva repriža Dobekove opere »Slep ml. bo v soboto v premierski zasedbi partij.

Zatemnitev

od 17.30 do 6.30

Visoki komisar za Ljubljansko pokra- jino je na osnovi lastnih naredb z dne 6. junija 1941-XXI št. 42 in 9. novembra 1942-XXI št. 204 smatral za potrebno, da določi novi urnik za pravila zatemnitev ter je odredil:

Cl. 1. Od ponedeljka zvečer, dne 30. no- vembra 1942-XXI, dalje do nove odredbe velja dolžnost zatemnitev od 17.30 do 6.30.

Cl. 2. Nelzpremenjene ostajajo druge do- ločbe, ki jih vsebuje naredba z dne 6. ju- nija 1941-XXI št. 42.

Ljubljana, 27. novembra 1942-XXI.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino
Emilio Grazioli

Naknadno razdeljevanje dodatnih obrokov racionira- nih živil za mesec november

Prehrambeni zavod Visokega Kom- sariata za Ljubljansko pokrajino sporoča: V zvezi z Ducejevim ukrepom glede raz- delitve dodatnih obrokov kruha, sladkorja in riža delavcem, mladini ter otrokom, ob- veščamo tem potkom vse prizadete razdelje- valce racioniranih živil in vse potrošnike v celih pokrajini, da bodo ta živila lahko dvignili na sledeči način:

1. Delavci bodo prejeli dodatni delež kru- ha za november (750 gr kruha ali 650 gr pšenične moke ali 1125 gr koruzne moke) proti izročitvi glave dodatne živilske na- kaznice SD za november. Za prodano bla- go zbrane glave bodo predložili razdelje- valci pristojnim preiskovalnim uradom enako kakor delajo to z orezki za vsa ostala živila. Na vsako predloženo glavo jim bo preiskovalni urad priznal zgoraj omenjeno količino pšenične ali koruzne moke.

2. Mladina od 9. do 18. leta bo prejela dodatni delež kruha za november (750 gr kruha ali 650 gr pšenične moke ali 1125 gr koruzne moke) na orezke »1« nove do- datne decembrske živilske nakaznice »GMA«.

3. Mladina od 14. do 18. leta bo prejela dodatni delež sladkorja (100 gr) za novem- ber na nakazila za sladkor, ki bodo raz- deljena upravičencem tekom meseca de- cembra (v mestu Ljubljani se bodo delila ta nakazila obenem z januarskimi živil- skimi nakaznicami).

4. Otroci do 3. leta bodo prejeli dodatni delež riža (1000 gr) in dodatni delež sla- dkorja (400 gr) za november na orezke »O« (riž) in na orezke »P« (sladkor) nove dodatne decembrske živilske nakazni- ce »GMA«.

Sportni pregled

Rezultati najboljših trojice desetbojcev

V listi letošnjih najboljših evropskih de- setbojcev so — kakor smo na kratko že poročali — na prvih treh mestih Nemec Schmidt, Švica Anet in Danec Thomson. Vsi trije so dosegli v skupni oeni več kakor 7000 točk. Ta vodilna trojica tvori med desetbojci razred zase, saj jim če- trti Italijan Paolone siedi z razliko 340 točk. Med prvimi in šestimi najboljšimi je dobrih 1000 točk razlike.

Desetboj gojijo z uspehom zlasti Švi- carji. Letos so se uvrstili med prvo deseto- rico v Evropi trije. Poleg Aneta sta za- stopana še Schori in Wyss. Dobre deseto- bojce ima tudi Nemčija, ki zavzema po svojih zastopnikih med prvo desetorico pr- vo, šesto (Hermann) in deveto mesto (Stra- sen).

Pregled podrobnih rezultatov posameznih atletov, ki so se uvrstili med prvo evropsko desetorico je zelo zanimiv. Poglejmo si uspehe najboljših trojice in najodličnejše čase in daljave ostalih.

V tekih so prvi trije dosegli:

	100 m	400 m	110 zap.	1000 m
Schmidt	11.3	49.8	16.5	4:45.8
Anet	11.1	51.2	14.9	4:24
Thomson	11.5	53.1	14.5	4:49.2

V tekih je najboljši Anet. Na 100 in 1500 m je dosegel najboljša rezultata, ki ju ni prekosil tudi noben atlet od četrtega do desetega mesta. V teku na 400 m in 110 m z zaprekami je drugi. Enkrat ga je preko- sil Schmidt, enkrat pa Thomson. Oba sta postavila s svojimi časi tudi najboljša znamenke desetorice.

V metih so njihovi uspehi naslednji:

	krogla	disk	kopje
Schmidt	13.23	38.74	55.41
Anet	10.78	35.22	50.10
Thomson	12.66	34.46	43.84

V metih je najboljši Schmidt. V vseh treh disciplinah je dosegel najboljšje rezul- tate. Thomson je prekosil Aneta edino v metu krogla. Zanimivo je, da to niso najboljši rezultati, ki jih je dosegla prva desetorica evropskih desetbojcev. Najbolj- šo znamko v metu krogla je dosegel Itali- jan Paolone, ki je zalučal okroglo železo celo 13.74 m. Boljši kot Anet in Thom- son je v krogli tudi Finc Sonk, ki se je uvrstil na peto mesto. Anetov rezultat v metu krogla je sploh najslabši med nje- govimi uspehi. S tem rezultatom je med de- setorico najboljših dosegel komaj deveto mesto. V metu diska ni prekosil Schmidta nihče iz prve desetorice. Pač pa so skoro vsi dosegli boljše uspehe kot Anet in Thom- son. Med metali diska sta Anet in Thom- son na sedmem in osmem mestu. Izvrsten je zlasti rezultat Šveda Waxberga, ki je dosegel 37.85 m. V metu kopja je najboljši Nemec Hermann, ki je v skupni oeni na šestem mestu. Dosegel je 56.41 m. Drugi je Finc Sonk s 56.23 in tretji nato Schmidt. Anet je na sedmem, Thomson pa na desetem mestu.

Končno še pregled rezultatov v skokih:

	dalj.	viš.	pal.
Schmidt	7.14	1.80	3.50
Anet	6.83	1.70	3.60
Thomson	6.57	1.80	3.90

Rezultati v skokih so pri vseh odlični. Zlasti so občudovanja vredni Schmidovi. Skok 7.14 m v daljino je rezultat, s kate- rim pristevamo danes vsakega atleta že v mednarodni razreg. Če pa pomislimo, da je Schmidt ta rezultat dosegel obenem z mnogimi drugimi izvrstnimi rezultati v drugih disciplinah, je treba Schmidu ne- dvomno priznati izredno kvaliteto all-round

atleta. Prav tolikšnega občudovanja je vre- den Thomsonov rezultat v skoku s palico. Rezultat 3.90 ga uvršča med elito evrop- skih skakačev s palico. Anet se je v sko- kih držal zlate sredine s prav dobrimi re- zultati.

Najboljši rezultat v skoku v daljino je med prvo desetorico Schmidov. Sledi mu Finc Sonk, ki je prekosil 7.03. Na tretje mesto se je uvrstil Švica Schori s 6.95, na četrto Šved Waxberg s 6.90, na peto Anet itd. V skoku v višino sta 1.80 dosegla še Italijan Paolone in Švica Schori. Naj- boljši rezultat v skoku s palico je Thom- sonov, sledi mu Nemec Hermann s 3.70. Na tretjem mestu je Anet in na četrtem Schmidt.

IX. kolo italijanskega nogometnega prvenstva prinaša v nedeljo v diviziji A naslednje tekme: v Benetkah: Venezia- Torino, v Milanu: Milano-Liguria, v Vi- cenci: Vicenza-Atalanta, v Firencah: Flo- rentina-Lazio, v Rimu: Roma-Bologna, v Genovi: Genova-Barl, v Torinu: Juventus- Ambrosiana, v Trstu: Triestina-Ilvorno. Triestini se torej ponuja priložnost za učni- kovito rehabilitacijo. Triestina je moštvo, ki v sedanjem prvenstvu še ni zmagoval, Livorno pa doslej še ni bil poražen. — V diviziji B so na sporedu: v Pisi: Pisa-Pe- scaia, v Busto Ars: Pro Patria-Savona, v Novari: Novara-Cremonese, v Alessan- drii: Alessandria-Undinese, v Modeni: Mo- dena-Siena, v Lodiju: Fanfulla-Antonitana, v La Spezii: Spezia-Mater in v Napoliju: Napoli-Padova.

Francozi so bili slabše sreče. Fran- coska lahkootletika je tudi letos stagnirala. Na številnih nacionalnih tekmovanjih je bil izboljšanje samo en državni rekord. Dosegal ga je Lalana v teku na 10 km. Vendar pa letošnji vrhunski rezultati niso najslab- ši in je čutili napram lanskemu letu do- ločen napredek.

Iz hrvskega sporta. Hrvatski pla- valci so zvedeli te dni za neprijetno novico. Dokončno je bil zavrnjen načrt pokritega bazena. Rešitev vprašanja gradnje je bila odložena na čas po vojni. Plavalci si kljub temu obetajo v prihodnji sezoni napred- kov, saj se vztrajno vežabajo telovadnicah. — Na Danskem 18 novih lahkootletskih rekordov. Letošnje leto je bilo za danske lahkootlete izredno plodono. Postavili so 18 novih državnih rekordov.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 28. novembra: Soeten, Gregor III.

Jutri: Nedelja, 29. novembra: Saturnin.

DANAS NJE PRIREDITVE

Kino Matica: Ukročena trmoglavka.

Kino Sloga: Ljubezen poteka »samot- trikrat ali Pota ljubezni.

Kino Union: Mačeha.

Kino Moste: Zvezia iz R'a in Nevidne spone.

Razstava štirih mladih v Jakopičevem paviljonu, odprta od 10 do 17.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi nespremenljeno.

DEZURNE LE

Bonboni so zdaj splošno priljubljeni

Zanimanje za bonbone je večje kot v mirnih časih
Kupujejo jih tudi taki, ki se zanje prej sploh niso zanimali

Ljubljana, 28. novembra

Največ prometa imajo zdaj prodajalci bonbonov in slaščičarji. Če ne verjamete, pogledajte vsaj enkrat v boljše prodajalno bonbonov, kjer vlada vsak dan živahno vrvenje. Vse kupuje bonbone, malo in veliko, staro in mlado.

Vrata v prodajalno se odpirajo od jutra do večera. Pred prodajalnimi mizami, ki so zavarovane z visoko stekleno steno, se stiskajo ljudje in potrpežljivo čakajo, da pridejo na vrsto. Stevilne prodajalke, ki jih ni nič manj, kakor v mirnih časih, se marljivo trudijo, da bi čim prej potegle. Največji roj se jih nabere tam, kjer so v globokih posodah pripravljali za prodajo najnavadnejši bonboni, taki, ki jih dobite 10 dkg za 2, 3 ali 4 lire. Preprosti ljudje se zalagajo za njimi, kakor da bi jih delili zastoji. Ko se niso bile uvedene karte, je bil podoben naval na mleko, kruh in meso. Razlika je le, da so tukaj kupci bolj strpni in da niti ne godrnjajo preveč, če se slučajno prodajalka zmoti in da prednost komu, ki je prišel pozneje.

— No, mamica kaj pa vi? Katerih vam dam?

— Tistih ta zelenih in rdečih, saj so ki-sli, ne?

— Za koliko?

— Za dve liri?

— Če dodate še 50 centezimov, jih dobite 10 dkg.

— Jih nimam, kar za dve liri dajte. Saj sem zadnjič tudi dobila samo za dve liri.

Pilo ji je ustreženo. Dobrosrčna prodajalka ji je odmerila dobro mero. Če ste stalni gost in opazujete posamezne kupce in kupovalce, boste kmalu ugotovili, da se nekateri »kapricirajo«, da jih vedno potrebuje samo določena prodajalka. Če mislite, da je to samo slučajna kaprica, ste se zelo zmotili. Kupci hitro opazijo, katera prodajalka je bolj dobrega srca in darežljive roke, katera tehta tudi za nebesa, katera pa samo za gospodarja. Tako, ki rada priloži še nekaj čez, ima vedno mnogo strank. No, da ne bomo kateri storili krivice, moramo tudi ugotoviti, da so darežljive več ali manj vse. Seveda, če hočete biti poseben miljenec, se morate znati prikupiti. Kako to napravite, vam ne moremo svetovati. Vsak zna po svoje. Ne boste pa se mnogo zmotili, če bo vaše prikupljanje osnovano na poznanju ženske psihologije.

Ko sem čakal na potrebo, se je poleg mene usidral majhen deček. Kakor sem kasneje ugotovil, je ta iznašel poseben »sistem« kako se lahko brez centezimov pride do bonbonov. Fante je bilo bolj reno oblečeno, globoko na čelo je imelo potegneno kapo s ščitnikom, v katerem je bila lepenska že prepognjena. Tam, kjer so vrata za prodajalko, da lahko zapustijo prodajalne mize, se je deček naslonil na desko. Podprajoč si glavo z obema drobnima komolcema, je malomarno strmel nekaj časa v obilno zalogo bonbonov. Kakor bi bil kupec, ki se mu nikakor ne mudi, ki je v prodajalni že popolnoma do-

mač in ima svoje pravice. Tu pa tam pa se je le poželjivo ozrl za prodajalkino roko, ki je obenem z vrečko nesla polno pest bonbonov na tehtnico. Ta njegov opazil je povedal vse in prodajalka ga je morala videti. V njem je bilo toliko otroškega poželjivosti, toliko ponižne prošnje, da ga ni mogla razumeti drugače, kakor si je želel. Če se mu ni posrečilo tako opozoriti prodajalko nase, je potrpežljivo čakal na naslednjo priložnost. Končno mu je njegovo nemo in nevljudno prosjačenje prineslo uspeh.

— Na, pa hitro pojdi! Prodajalka mu je skrivaj dala par bonbonov in fant jih je stisnil v obe pesti. Oči so se mu zasvetile. To je bila prodajalka menda najpriljubnejša zahvala, saj o kakšni besedi »hvala« ni bilo nič slišati. Pred trgovino si je zavžigal veselo pesem.

Manj je kupec pred posodami, v katerih so na prodajalni mizi razstavljeni boljši bonboni. Med njimi so tudi pravi čokoladni, ki še posebno vlečejo sladkosnedne k sebi. Dostopni so pa le nekaterim. Tu je z manj kot 6 liri nič ne opravite. Če hočete čokoladnih, vas stane 10 dkg najmanj 12 lir. Najbolj segajo petičnejši po tistih, ki so napol čokoladni, ali ki so polnjeni na poseben način z razno mehko sladko mešanico. Za te morate imeti že nekaj obiskov za seboj, če se hočete spoznati na njihovo kvaliteto in vrsto. V vsaki skodelici se vam ponujajo bonboni druge vrste. Nekateri se ločijo od drugih samo po zunanji barvi, drugi pa so zopet drugačne kakovosti. Mnogo kupec je, ki so se specializirali samo na medene bonbone, zavite v lep rumen papir.

Kdor ni zadovoljen s to izbiro, se lahko ozre še na police za prodajalno mizo. V steklenih posodah so tam lepo razvrščeni vsak zase najrazličnejši bonboni že starega slovesa. Posebno mesto in glas uživajo pri ljubiteljih bonbonov še vedno tako imenovani »svileni«, ki so se nam kot otrokom nekdaj zdeli višek dobrega. Kdor si je mogel kupiti svilenih bonbonov, je bil pri tovariših v posebnih časteh.

Prodajalna pa ima še drugo polovico, polno najrazličnejših bonbonov, čokolade in sladkih stvari, ki so pripravne za darila. Ta je skoro vedno prazna. Tja zaide le malokdo. Morda bo imela te dni nekaj več obiskov, ker je na njegovih mizah in policah razstavljen svoja darila Miklavž. Otroci že zavijajo oči proti njegovi razstavi, mamice pa niso nič kaj voljne in pristopne za podrobne ogled. Take nakupe bodo že opravile brez malčkov, ki je njihova dolžnost samo, da nastavijo krožnik ali škorenj.

Veljava bonbonov se je torej v teh dneh visoko dvignila pri vseh meščanih brez razlike. Sladkajo in tolažijo se z njimi za zajtrk, malico, nekateri pa tudi za kosilo in večerjo. Prijatelji so jim postali tudi taki, ki se prej zanje sploh niso zanimali.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavskih v kinu Matici in Union: ob 12.15, 18.15, 21.15. Slogi neprekinjeno ob 14. ure dalje. Ob nedeljah in praznikih v kinu Union ob 10.30, v kinu Matici in Slogi ob 10., v vseh treh ob 12.15, 18.15, 21.15. ur.

KINO UNION TELEF. 22-21

Ljubki demonček — Lili Silvi v pikantni veseloligri najmodernejšega okusa

Ukročena trmoglavka

Odlični igralci: Amedeo Nazzari, Paolo Stoppa, Lauro Gazzolo, Alida Valli — Carlo Ninchi

KINO MATICA TELEF. 22-41

Delo najvišje kvalitete! Boj strasti in kreposti

Dve sestrji

Parisko podzemlje 18. stoletja! Alida Valli, Maria Denis, R. Villa

KINO SLOGA TELEF. 27-30

Film za zaljubljene, film za vas: Ljubezen potrkva samos trikrat ali Pota ljubezni

Fredrick March, Virginia Bruce, Patsy Kelly in Nancy Carroll

— Na kupoli sv. Petra ne bo nobenih sprememb. Nedavno je prodrla po nekaterih dnevnikih v zvezi s posetom inženjerjev fašističnega sindikata rimske pokrajine na kupoli bazilike sv. Petra v Rimu v širšo javnost vest o nekaterih spremembah na omenjeni kupoli. Vatikanski dnevnik »L'Osservatore Romano« pa objavlja sedaj posveto, da ne bo doživela kupola sv. Petra v sedanji situaciji nobene spremembe.

— Brescijski novinarji si ogledujejo novo palačo milanskega dnevnika »Il Popolo d'Italia«. V Milano so se mudili predvčeršnjim brescijskim novinarji, ki so posetili novi sedež milanskega dnevnika »Il Popolo d'Italia«. Najprej so se poklonili spominu Arnalda Mussolinija, nakar so si v spremstvu dnevnikovega glavnega urednika ter ostalih urednikov ogledali odlično opremljene prostore uredništva, uprave in tiskarne.

KINO MOSTE

Premijera odličnega baletnega filma. La Jana, najlepša in najboljša svetovna baletka v filmu!

Zvezda iz Rima

Alida Valli — Carlo Ninchi v filmu

Nevidne spjane

Predprodaja v nedeljo od 10.30 dalje Delavnica 16.30; nedelja 13.30, 16.30. Konec ob 19.15.

• Pokrajinska kmetijsko-gospodinska šola na Mali Loki pri Veliki Loki prične novo šolsko leto 7. januarja 1943. Šola traja neprenehoma brez počitnic 11 mesecev. Gojenke študijujo v zavodu, kjer imajo pouk in vse oskrbo. Sprejemajo se pridna kmečka dekleta v starosti od 16 do 25 let, ki bodo po končanem šolanju ostala doma in se posvetila delu v kmečkem gospodarstvu. Oskrbnina znaša od 250—500 lir in se ravna po premoženjskih razmerah staršev prosilke. La turočno spisan, in s 4 liri kolkovaci prošnji je treba priložiti: rojstni in kmetni list, zadnje šolsko spričevalo, izjavo staršev ali varuha (kolik 2 liri), s katero se obvezujejo plačati vse stroške šolanja, zdravniško spričevalo, potrdilo občine ali župnega urada, da je prosilka res hči kmetičkih staršev in da je neoporečna v denju, premoženju in izkaz, v katerem je navedena velikost posestva in višina zemljiškega davka (potrjen po davčni upravi ali občini) priložiti vse tiste prošilke, ki upajo na pokrajinsko ali kako drugo podporo iz javnih sredstev. Prošnje = Zbiranje bukovca žira. Po nalogu Visokega komisariata se bo vršilo v nši pokrajini zbiranje bukovca žira za predelavo v olje. Po dogovoru, sklenjenem med tvrdkami, ki bosta seme predelovali v olje, se pooblašata Gospodarska zveza in Kmetijska družba, da določita kraje, kjer se bo seme zbiralo in oddajalo, in sicer po 80 lir in 4 litre olja za vsakih 100 kg zbranega žira. Olje se bo razdeljevalo na podlagi bonov, izdanih ob oddaji žira, najkasneje v roku treh mesecev. Žir mora biti zdrav, suh in brez luščin. Zbiralni kraji so določeni v vseh občinah, kjer se nahajajo bukvje. Tvrdki, katerima se bo seme oddalo v predelavo v olje sta: tvrdka Hrvat iz Ljubljane in tvrdka Gaslini iz Genove, ki bosta poleg plačila v gotovini dobavili zbiralcem tudi olje. Z ozirom na to, da je letošnji pridelek bukovca žira velik, je potrebno, da se zbiranje vrši čim intenzivneje, da se preskrbi na ta način naši pokrajini znaten del potrebe dobrega olja.

— Nečre. V četrti k in večeraj so bili sprejeti v ljubljansko bolnico naslednji ponesrečeni. Anton Alič. 11letni sin hišarice iz Sostrege, si je na slomoznici obrazil prste leve. — Marija Rozinka. 57letna po estriču iz Bresta pri Tomišlju, si je pri padcu na cesti zlomila levo. — Josip Ambrož. 60letni posestnik iz Višnje gore, si je pri padcu v hlevu zlomil levo v rami. — Franja Nadlišek. 66letna mestna uboga iz Ljubljane, je padla v zavetišču tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo. — Ignacija Poljanška. 50letnega raznašalca živih h nakazilo, je na Cesti dvh cesarjev ogrizel pes po obeh nogah. — Gregor Potočnik. 62 letni mestni ubogi iz Ljubljane, si je pri padcu zlomil levo.

IZ LJUBLJANE

—lj Nagle vremenske spremembe. Z dne dni je bil zračni tlak zelo visok in uveljavljala se je še vedno burja, zato smo pričakovali, da bo lepo in hladno vreme ostalo delj časa nespremenjeno. Včeraj popoldne se je pa naglo pooblačilo od zahoda. Solnce se je skril, zato popoldne ni moglo tako ogreti kakor predvčeršnjim in včerajšnja najvišja temperatura je znašala le 2,6°. Oblačilo je ostalo tudi ponoči, zato davi ni bilo več tako mrzlo. Današnja najnižja temperatura znaša sredi mesta —0,2°. Zračni tlak je zelo popustil. Nekateri pravijo, da so zdaj najugodnejši pogoji za sneg.

—lj Profesor Anton Trost, naš najodličnejši pianist bo sodeloval na III. letošnjem simfoničnem koncertu, ki bo v petek, dne 4. decembra točno ob 18. uri

v veliki unionski dvorani. Tudi ta koncert bo vodil dirigent Drago Mario Sijanec. Na sporedu so dela naslednjih skladateljev: Rossini, Grieg, Lajovic in Dvořák. Vstopnice bodo v predprodaji od ponedeljka dalje in prav posebno se opozarjamo s polnim naslovom občinstvo, da Knjižarna Glasbene Matice vstopnic ne more rezervirati. Vsakdo, ki želi prisostvovati koncertu naj vstopnice čimprej kupi in ne samo rezervira, kajti s tem nastanejo zgolj nevedčnosti. Zato prosimo čimprej v predprodajo. Natančni spored bomo objavili v ponedeljek.

—Lepo povestne knjige, krasne slikarice in razne šolske potrebščine, primerne za Miklavževa darila, dobite v knjigarni Tiskovne zadruge v Šelenburgovi ul. 3.

—U Gospodinski, kolektor za leto 1943/XXI opazimo tudi letna živahna zanimanje. Kakor zvezo se pripravljajo gospodinjstvom zopet prijetno iznenadenje. Gospodinski kolektor bo bogato iznovenjen v smislu izražanih želja. V dodatku pa bo priloženo »Najumnejše znanje o sodobnem kuhanju« s koristnimi praktičnimi navodili in bogato zbirko receptov za kuhanje v današnji dobi. Priporočamo, da čimprej naročite Gospodinski kolektor v knjigarni Tiskovne zadruge, Šelenburgova ulica 3.

—lj Umrlj so v Ljubljani od 20 do 26. t. m. Sluga Elizabeta, sestra Davor na 31 let, usmiljena sestra sv. V. P. Slomškova ul. 20; Oblak Alojzij 62 let, poštni poduradnik v p. Ločnikarjeva ul. 13. Vič; Bogataj Janko, 61 let, glavni arhivar finančne direkcije v pok. Poljarska c. 91; Kolar Terezija, roj. Gorec. 81 let, vdova sodnega uradnika, Hrenova ul. 3; Bukovec Avrelja, 5 mesecev, hči pekar, pomočnika, Kamniška ul. 46; Porenta Nada, 14 mesecev, hčerka kroj, pomočnika, Smarčinska c. 21; Turek Marija roj. Dralka, 79 let, vdova nadzodnarja, Vidovdanska c. 9; Žgur Stanko, 34 let, zasebni uradnik, Dalmatova ul. 15; Petrin Franciška roj. Lesjak, 58 let, žena železn. v p. Srediska ul. 1; Presel Marija, 74 let, vdova višjega agrarnega svetnika, Petarcova 20; Eržen Natalija roj. Caisutti, 57 let, žena carinskega uradnika v p. Copova ul. 10 pr.; Zibret Ignacij, 58 let, delavec, Bleiweisova c. 33. Javna skladišča; Černe Marijana roj.

Bizjan, 74 let, posestnica in vdova poštn. vpok., Kladezna ul. 6 pr.; Unuk Ana, roj. Volkar, vdova rudarja, Vidovdanska c. 9; Jandigaj Valentin, 74 let, železniški uradnik v p. Hranilniška ul. 14; Pirc Ivan, 71 let, kurjač drž. žel. v p. Hrvatski trg 1 p.; Prosen Ivana, roj. Doberlet, 60 let, žena kurjača drž. žel. v p. Vodnikova c. 13; Rot Marija, sestra Elizabeta, 20 let, sestra Čudodelne svetinje, Vidovdanska c. 5; Vodopja Jože, 34 let, urarski pomočnik, Rožna dolina, C. VI 2; Cibic Alojzija, 67 let, žena vpojovca, Korotanska ul. 6; Filipič Ivan, 69 let, mestni delavec, Vidovdanska c. 9; Strekelj Franciška, roj. Marrenko, 65 l. t. žena posestnika, Opekarska c. 22. — V ljubljanski bolnici so umrli: Ivan Terezija, 62 let, užitekrica, Zagorica, Veliki Gaber; Golob Milka, 7 let, hči posestnika, Skrije 7, obč. Zelimlje; Lekše Marija, 15 mesecev, hči d. l. d. Hrajske 17, obč. Polje; Železnik Jože, 20 let, mizarški pomočnik, Vodovodna c. 66; Golob Janez, 62 let, posestnik, Staje 6, obč. Ig; Mrak Ivan, 63 let, žel. uradnik v p. Vodovodna c. 1; Kosce Ivan, 65 let, brivec, Japljeva ul. 2; Celestina Ursula, roj. Petrič, 76 let, kuharica, Mestni trg 7; Jančič Pavla, 7 let, hči čevljarkega mojstra, Zadvor 90, obč. Dobrunje; Pust Ana, 29 let, vdova minerja, Dragoner, barake; Šuštaršič P. troneja, 74 let, vdova, gospodinja, Šišenska c. 33; Debevec Marijana, 1 mesec, hčerka zdravnikarja, Ljubljana.

—lj Gostilja Lovšin toči originalna sortirara vina gombellara, pass to beo amabile, passito rudeč, valpočelo originalno rudeče.

KLOBUČARNA »PAJK«

vam strokovnjsko aceti preoblikuje in prebava klobuke vseh vrst po vrhskih cenah. Lastna delavnica — se priporoča

RUDOLF PAJK, Sv. Petra c. 38

V TAVCARJEVI ULICI Vam nudi trgovina »Ciciban« pestro izbiro igrač in daril. — Na ogledu Vas vljudno vabi

A. ENGELMAN

Želja prijateljev križank bo izpolnjena

Ljubljana, 28. novembra

Iz vrst čitateljev nam je bila izražena želja, da bi v zimskem času, ko so tako dolgi večeri in ko se večina najraje mudi doma okoli tople peči, priborili križanke pogostje. Križanka, ki sedaj že skoro dve desetletji obvladuje vse ugankarske kotičke evropskih časopisov in zabavnih revij, je priljubljena razvedrilo vsem slojem in si z njo krajšajo čas tudi zelo izobraženi ljudje. Idealno je v njej združeno prijetno s koristnim. Razen zabave si z reševanjem križank tudi osvežujemo spomin in časih se tudi naučimo kaj novega.

Zato je uredništvo sklenilo ustreči tej razumljivi želji. Odslej bomo priborili križanke trikrat na teden: ob torkih, četrtkih in sobotah. Reševalci bodo imeli tako vsak drugi dan na razpolago nov oreh, obenem pa bodo mogli takoj kontrolirati, ali so rešili pravilno prejšnjo križanko. Kolikor bo mogoče in bo zato primerno zanimanje, bomo morda kasne-

je priborili križanke še pogostje. Istočasno so bili nekateri tudi mnenja, da so naše križanke prelahke, češ, da imajo premalo dela z njimi. V tem je gotovo nekaj resnice. Upeštevati pa morajo, da se moramo ozirati na najširše vrste naših čitateljev. Mnogi so premalo razgledani in premalo izveščani, da bi imeli veselje za najtršimi »orehi«. Mnoгим, ki nimajo pri roki slovarjev in leksikonov, so bile še nekatere dosedajšnje križanke pretežke.

Doslej torej ni bilo mogoče upoštevati želja tistih, ki se navdušujejo za težke križanke. Odslej bomo tudi tem ustregli. Priborili bomo izmenoma lažje, srednje težke in težke križanke.

Reševalcem želimo pri reševanju čim več razvedrila in uspehov. Darila smo priložili odložit za boljše čase. Za sedaj se mora pač vsak zadovoljiti samo z zadovoljstvom nad svojim uspehom. Kdor bo pri reševanju z zanimanjem, mu bo tudi uspešna rešitev sama na sebi prijetna nagrada.

Križanka št. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60

Besede pomenijo

Vodoravno: 2. znamenit škotski zgodovinar (1792—1867). 8. pri nas bolj redko zelenjava, ki jo uporabljamo tudi za kompot in kot nadev za močnatno jedila, 16. črki, ki označujeta avtomobile iz ansonske pokrajine. 18. roman, ki je v 14. stoletju otvoril poplavo pustolovsko romantičnih viteških romanov; nastal je na Portugalskem, prevedel so ga v španščino in francoščino, kjer je obsegal že 30 knjig. 20. splošno znana, ne potrebna dokazovanja. 21. brez družbe, 23. doba, razdobje. 24. veliko glasbeno delo, 26. dva soglasnika, ki se v slovenskih besedah nikoli ne družita. 28. znova (srbohrv.). 30. okrajšano moško ime, 31. številne vendar ne vse. 32. beseda, ki jo citate pri vsaki križanki (ženski spol). 38. brez nje ni nobena obleka. 37. kratice za dve enoti angleškega denarja. 38. žival, ki spada v vrsto kuščarjev. 39. zagledan, nekritično prepričan. 41. reka, ki se izliva v Sev. Ledeno morje. 42. svetovno znan ep, ki je nastal okoli 1.850 pred Kr. rojstvom. 44. glej 16. vodoravno. 45. oblika pomožnega glagola. 46. trije samoglasniki. 48. plin, ki ga uporabljamo pri avto-grennem varjenju. 49. del cigarete. 50. druga in zadnja črka v besedi 48. vodoravno. 51. pooblastilo 52. izid brez zmage.

Navpično: 1. fant na obisku pri svojem dekletu, 3. kemični znak za redko prvino. 4. ima vsaka stvar in bitje. 5. nasledniki Skitov v južni Rusiji med Vislo in Volgo. 6. pesem, 7. kemični znak za nikel, 9. žensko ime (množ.). 10. priimek Lutrove žene. 11. oče, 12. grška črka, 13. znan ameriški etnolog in preučevalec indijanskih jezikov (1837—1899). 14. glej 16. vodoravno. 15. objavim, sporočim splošno. 17. vojskovodja, ki si je pokoril največ Evrope. 19. natrijev karbonat. 22. mesto, ki se ponaša z Mohamedovim grobom. 25. Ludolfovo število. 27. izhajajo v časopisni ali revijalni obliki,

29. belo starorimsko oblačilo. 30. italijansko moško ime. 31. slovensko moško ime. 33. solnični bog starih Egipčanov. 34. del avtomobila, 35. vrsta solate. 36. nikalica. 39. prislov. 40. geometrično telo, 43. uživam. 47. italijanska reka, 48. veznik.

Rešitev zadnje križanke

Vodoravno: 1. monogamen, 9. poudarek. 17. nada. 18. laso, 19. ata, 20. las, 21. gosi, 22. baza, 23. Abel, 24. in, 25. soda, 26. leta, 27. omara, 28. Laha, 29. sodo, 30. stot, 31. 32. reka, 34. eter, 35. kr., 36. nota, 37. pena, 38. krap, 39. tri, 40. Ala, 41. Krika, 43. mlaj, 44. romaristi, 45. malarija.

Navpično: 1. milijonar, 2. Oran, 3. nas, 4. on, 5. anoda, 6. maza, 7. Edi, 8. na, 9. plato, 10. oaza, 11. USA, 12. do, 13. ribat, 14. eter, 15. Kalabrija, 21. goba, 22. beda, 23. Amor, 25. Sara, 26. loka, 27. otep, 28. letam, 29. senat, 30. Stael, 32. polo, 33. reks, 34. Erna, 35. kraj, 37. pri, 38. Kum, 39. tli, 41. kn, 43. Mr.

Mali oglasi

RUMENO KORENJE
in krmilna pesa sta v pomanjkanju sena najboljši nadomestilo za krmo goved, zlasti krav mlekaric. Kupite ju pri Gospodarski zvezi in v njenih skladiščih v Maistrovi ulici št. 10 ali vsak do-poldan na Pogačarje-vev trgu v mesarski strojnici Fr. Ocvirka.

DVOSOBNO STANOVANJE
lepo, čisto, elektrika, parket, isče ali zamen-ja z istotakim v mirni, čisti hiši v centru — Kaluža, Gosposka ulica 5-II.

AVTO
mali tovorni, v dobrem stanju in odlični-mi gumami. prodam. Avtoprevozništvo Ja-komin. Bleiweisova cesta št. 29/3.

Kako so se zabavali Ljubljanci nekdanj

Tudi v starih časih Ljubljanci niso živeli le od kruha — Poročilo o zabavah, ki so jih prirejali že v 11. stoletju

Ljubljana, 25. novembra
Stara resnica je, da se človek prej preobije kruha kakor nasiti zabav. Res, človek ne živi samo od kruha, odnosno kruha potrebuje tudi njegovi živci. Človeško srce je nezadovoljno, večno lačno; ko človeku nič ne manjka, vendar ni zadovoljen. Išče v zabavah, kar pogreša. Morda tudi tam ne najde pravega utešitja večnega nemira, pa vsaj pozabi, da je nezadovoljen. Baje je treba strogo razlikovati med zabavo in med duševno hrano, vendar je v vsaki zabavi vsaj nekaj tudi duševne hrane, odnosno nekateri ljudje so zadovoljni s samo takšno duševno hrano. V starih časih ljudje baje niso imeli tako dobrega okusa, niso bili tako tenko čutni esteti, zato pa tudi niso bili izbirčni pri zabavah. Tako vsaj mislimo, ker se precej precejnjemo. V resnici so pa ljudje vedno enako otročji: ljubijo gre, služijo, obračajo hrbet stvarnosti, radi so neresni in smeh se jim vselej bolj prileže kakor vzdihovanje. Če ne vemo, kakšni so prav za prav bili Ljubljanci v tem pogledu v starih časih, pa nam je vsaj znano nekoliko, kako so se zabavali.

»Turnir« čolnarjev na Ljubljanici

Skoraj vsi zgodovinarji, ki opisujejo življenje stare Ljubljane, omenjajo vsaj enkrat poročilo o nekakšnem »viteškem turniru« na Ljubljanici. Valvasor je pisal o tekmovalnem čolnarstvu na Ljubljanici, da je bila prirejena že l. 1092. Čolnarji so tekmovali, kdo bo prvi priveslal nazval do čevljarkega mostu. Razen tega je bil prirejen turnir: čolnarji so se »sabliali« z drogov. Zmagovalec je bil, kdor je spehal tekmece iz čolnov v vodo. Zmagovalci so prejeli lepa darila. Podobnih prireditev je bilo najbrž več tudi v poznejši dobi. Omenjen je turnir na vodi l. 1143, torej pred 800 leti. Te priredive se je udeležilo številno plemstvo tudi iz drugih dežel iz tega smemo sklepati, da so že v starih časih znali prirejati priredive velikega sloga. Turnir na Ljubljanici je moral biti vsakokrat imeniten, sicer bi se ga ne udeležilo toliko gostov iz drugih dežel.

Rajanje in plesi

Manjših zabav, ki so bile le »krajevnega značaja«, je bilo tedaj menda mnogo in vseh kronisti niso niti zapisali. Niso pač vmenjali sleherne veselice in »navadnih« zabav. Ohranila so se nam pa poročila o rajanju pod častitljivo lipo na Starem trgu. Dovolj podrobnega opisa žal ni. Znano pa je, da je plesalo po 12 parov, odnosno rajalo. Najbrž so plesali stare ljudske pleske, zvezane z narodnimi običaji, ki so jih vsaj nekoliko v novejši dobi raziskali strokovnjaki. Rajanje pod lipo na Starem trgu je opeval tudi Prešeren v pesmi o povodnem možu, ki je zaplesal z Urško v svoj kristalni grad v Ljubljano.

Vsak dan koncerti

Kako je bilo v starih časih dobro preiskrbljeno za zabave meščanov, sprevidimo že iz tega, da so Ljubljanci uživali skoraj sleherni dan nekakšne promenadne koncerte. Pisali smo že o »stolpu piskavev« na Gradu. To je bil stari grški stolp, ki je imel pod vrhom lesen hodnik. Na tem hodniku so mestni godci pisali vsak dan poleti in pozimi ob lepem vremenu ob 11. Trije godci so igrali na trobente, eden je pa pisal na rog. Izpričano je, da je Ljubljana imela mestne godce vsaj že l. 1344, torej pred 400 leti. Kaj so ti godci igrali in koliko so bili vredni njihovih koncertov, ni znano. Vsekakor so pa bili Ljubljanci tudi v starih časih veliki ljubitelji glasbe in neovomno niso bili zadovoljni s kakršno koli godbo. To sodimo tudi po tem, da so godce skrbno izbirali ter so jim najemali tudi v drugih mestih. Meščani so najbrž pogrešali godbo, ko godci niso smeli igrati delj časa zaradi žalovanja po smrti člana vladarske rodbine. Za godbo bi se pa ne mogli navduševati, ko je besnela kuga in se smrt ni izognila skoraj nobene hiše. Duhovščina je pogosto očitala meščanom, da so preveč veseljaški in jih svarila da bodo zaradi tega še brido čutili božjo kazen. Zato so pa bile večkrat prepovedane zabave, da bi se meščani spokorili. Iz tega pa je razvidno, da so bili res veliki veseljaši. Tako so bile l. 1568 prepovedane vse svatovščine, slovesne gostije ter pojedine ob raznih prilikah, posebno botrinje. V tistih časih so znali proslavljati vse dogodke mnogo bolj slovesno. Skoraj nobenega »pomembnejšega« dogodka ni bilo brez gostije, godbe in plesa. Veselili so se ob rojstvu novega prebivalca in botre so tedaj znale

slovesno igrati svojo vlogo. Nekdanjih svatovščin si pa dandanes ne moremo več niti zamisliti. Nič nenavadnega ni bilo, če so svatovali po ves teden in če je gostija budila pozornost v vsem kraju. Motijo se tisti, ki si zamišljajo srednjeveškega človeka predvsem kot asketa. Res so se tedaj ljudje znali postiti, zato so pa menda tudi tem bolj cenili zemeljske dobrine in če so se udeležili gostije, so opravili tudi to dolžnost temeljito.

Godba po ulicah in v hišah

V starih časih so bili plesi na prostem najbrž pogosti. Rajanje pod lipo na Starem trgu je le primer splošno razširjenega običaja. Vsekakor se je godba oglašala precej pogosto tudi na prostem. Svele so bile v starih časih mnogo bolj pogoste. Na veselicah je pa bila glavna zabava ples. Plesali so pa tudi pogosto v zasebnih hišah, saj je bila skoraj vsaka pojedina združena tudi z godbo, poedin pa tedaj ni bilo malo. Kako cenjena je bila nekdanja godba, sodimo po tem, da je mesto plačevalo razen piskavev, ki so igrali na grajskem stolpu, še goslače. Piskavi so niso udeleževali le na »promenadnih« koncertih, saj so imeli pač dovolj časa, da so lahko preizkušali svoje instrumente v gostilnah in drugih hišah. Hudo so pa bili prizadeti, ko je bila prepovedana godba delj časa zaradi žalovanja ali pokore. Tako je bila l. 1650 prepovedana godba zaradi smrti cesarice Leopoldine. Godci so baje tedaj zelo obubožali in zato so se obrnili na vlado, naj bi jim dovolila gosti pri »poštenih« svatovščinah in sestankih. Vladi jim je dovolila gosti, a ne na ulicah in ne tam kjer bi plesali. To se pravi, da niso smeli z godbo »pohuševati« preveč javno. Med godci je bila tedaj menda precej ostra konkurenca, saj govori poročilo iz l. 1712 o spopadu med mestnimi piskavi

in goslači. Izdan je bil tudi godčevski red, ki je predpisoval celo, koliko mestnih godcev sme biti v Ljubljani. Določeno je bilo, da sme mesto imeti le 4 goslače, da bi ne odjedali kruha mestnim piskavcem.

Godcev premalo za vse zabave

Vendar je bilo včasih tudi premalo godcev za vse zabave, in sicer v predpustu. Tedaj so se hoteli pošteno povseliti vsi meščani. Zabav je bilo nešteto. Plesali so najbrž tudi v mnogih zasebnih hišah. Zato je pa tudi primanjkovalo godcev in v Ljubljano so prihajali za službo km. številni godci s podeželja. Tudi, kdor koli tudi ni smel gosti v Ljubljani. Godci, ki so prihajali igrat z dežele v Ljubljano, so se morali najprej javiti pri mestnih piskavih in v mestnem sodniku, da so dobili dovoljenje za igranje. Če so se vtihotapili v mesto brez dovoljenja, so jim pobrali gosli, ko so jih zalotili pri igranju. Instrumente so jim baje tudi razbili. Zato je bilo tvegano igrati brez dovoljenja in »ilegalnih« godcev je bilo najbrž malo.

Najstarejša zabavišča

Zabavišče je imelo mesto tudi v starih časih mnogo, zlasti še, če prštevalimo med nje številne gostilne in kavarne. Eno najstarejših mestnih zabavišč je bilo v sami mestni hiši ter je tako rekoč spadalo k uradnim, magistratnim prostorom. Povedali smo že, da so tam prirejali tudi gledališke predstave. Prostor je pa bil v glavnem namenjen za plesišče. V predpustu so priredili navadno celo vrsto plesov. V poznejši dobi je imela Ljubljana najiminitnejše zabavišče v reduti, ki je bila sezidana v letih 1774 do 1775, po velikem požaru v šentjakobskem okraju. Reduta je bila na kraju sedanje šentjakobske šole. O nekaterih drugih zabaviščih stare Ljubljane pa morda kaj več prihodnjič.

Afrško bojišče: Kolona italijanskih tankov na poti v sprednje postojanke

lahko uporabljamo neposredno pred setvijo, pa tudi za gnojenje na površini, ko so rastline že pogone iz tal.

Posebno pomembno gnojilo je kalijeva sol, zlasti za gnojenje krompirja. Kalijeva sol uporabljamo predvsem za gnojenje tkz. kalijevim rastlinam. Krompir je izrazita kalijeva rastlina. Med kalijeve rastline spada tudi pesa. Toda kalijeva sol je potrebna tudi drugim rastlinam, ne le kalijevim. Kalijeva sol ni uporabljiva takoj ob setvi;

treba jo je podorati zgodaj pred setvijo, odnosno saditvijo v težkih zemljah, v lažjih pa vsaj 14 dni prej.

V četrto skupino uvrstimo apnena gnojila, to se pravi navadno apno ali apneno blato. Gnojenje z apnom je priporočljivo le za kisle zemlje. Končno naj še omenimo umetna gnojila, ki so navadno sestavljena tako, da so uspešna na precej različnih zemljah.

Kako pravilno kurimo

Splošna pravila, ki nam pomagajo varčevati s kurivom

Pravilno je treba kuriti tako da dosežemo s čim manjšo količino kuriva čim več toplote. To velja tako za drva kakor za premog. Splošna pravila kurjenja so pri vseh vrstah peči in štedilnikov enaka. Pač mora biti vedno lepo osnažena, in imeti mora zadosten dotok zraka. Obenem je pa treba paziti da nam toplota prehitro ne uide iz nje. Pri nas imamo še vedno mnogo peči, iz katerih uhaja toplota, ker niso pravilno zgrajene. Šele zadnja leta, se je začelo pojavljati vedno več praktičnih peči, izdelanih tako da se izrazi čim več toplote za segrevanje sob. Najslabše so peči, ki se ne zapro tako da bi ne uhajale iz njih toplote, ampak ne kritični mrzel zrak skozi nje v sobe. Ko drva ali premog dogore, tako da ostane v peči samo še žerjavica.

Preden zakurimo v peči, je treba pepel iz nje odstraniti. Podkurimo s papirjem in trskami, odnosno drobno nasekanimi polenci. Ko to dobro zagori položimo na ogenj nekaj drobnih kosčkov premoga. Pozneje ne smemo naložiti na ogenj preveč premoga. Žerjavico je treba enakomerno razdeliti v peči, ne smemo je pa

premočno mešati, da ne pada skozi mrežo v pepel, ker se s tem izgublja toplota. V peči ne smemo tlačiti nobenih odpadkov, zlasti ne krompirjevih olupkov ali ostankov sočivja. To ne daje nobene toplote, pač pa peč po nepotrebnem zamaže.

Čim zgori v peči oglje, da ostane samo žerjavica, je treba zgornja in spodnja vrata dobro zapreti, pri štedilniku pa pustimo vrata nekoliko odprta. Mnoge gospodinjice pušajo štedilnik zgoraj odprt; potem, ko ostane v njem samo žerjavica. Tako se štedilnik kmalu ohladi in mnogo toplote gre v izgubo. Če hočemo pravilno kuriti je treba tudi paziti, da nehamo pravočasno naložiti na ogenj drva, odnosno premog, kiti stene peči na benc v sebi toliko toplote, da se lahko sosa delj časa segreva od njih. Pozabiti tudi ne smemo na to, da se svež zrak hitreje segreje kakor slab. Zato je priporočljivo, čež dan večkrat malo odpremo okna, tudi če je zelo mrzlo. Kdor upošteva ta splošna pravila, prihrani precej na kurilni, pa ima vendar vedno staranje prijetno toplota.

Pručevanje življenja v morju

Z Dunaja poročajo, da se je vrnila tja Hassova egiptajska ekspedicija, ki se je bila napotila letl 1. julija v arške vode, kjer je s pomočjo novih instrumentov proučevala morje. Ista ekspedicija je proučila že Karibsko morje, zbrala je mnogo važnega gradiva o življenju v morskih globinah.

Sveta kuhinjska posoda

Pri bramanah najvišji indijski kasti, je še vedno razširjen čuden običaj. Tujcem je strogo prepovedano prestopiti prag kuhinje. Tujci niti ne posledati ne sme v bramansko kuhinjo. Če se pa le zgodi, da se ustavi tujec pogled na kuhinjski posodi, postane po veri bramanov slednja nečista, in treba jo je takoj razbiti.

Vrtnarska razstava v Bukarešti

V kmetijskem paviljonu v Bukarešti je bila on dan otvorjena velika vrtnarska razstava, prirejena po kmetijskem ministru. Otvoril jo je kmetijski minister Aurelian Ona, ki je v pozdravnem govoru naglasil, da razstava ni samo lepa revija posebnih pridelkov in izdelkov, temveč hoče tudi pokazati kaj je bilo v zadnjih treh letih storjenega na tem polju. Sočivja je pridelala Rumunija letno tretjino več kakor lani. Posebna pozornost je bila pa posvečena sadjarstvu. Med sadjarje je bilo

Nova trgovinska pogodba med Madžarsko in Turčijo

Delegacija turških gospodarstvenikov se mudi že nekaj dni v Budimpešti, kjer se pogaja z madžarskimi gospodarskimi predstavniki za sklenitev novega trgovinskega dogovora med obema državama. Z ureditvijo direktnega železniškega prometa čez balkansko področje je bila obilateralna izmenjava blaga zelo pospešena.

OTROSKO VPRAŠANJE

— Mamica, ali nese krava jajca?
— Ne, drago moje dete.
— Kaj pa kokoši?
— Kokoši pa in golobje ter kanarčki, tudi. Skratka vse, kar leta.
— Letalci tudi.

V HOTELU

— Gospod! — zakliče hotelski gost ravnanjelu, — pomislite, ponosi sem našel v postelji stenice!
— Hvala bogu! — odgovori ravnatelj, — to je namreč tista stenica, ki smo jo iskali že pol leta.

J. O. CURWOOD:

Abrahamova polja

8 ROMAN

»In to je?«
»Moj žolodec,« je rekel Hepsiba in si pritisnil grčave roke na obilni život. »Sama vidiš, da je prazen in ohlapen kakor meh in vgrezen prav do hrbtenice, skrčen tako, da bi bil komaj dober za mestno gospodično, nikar pa za celega moža. Vse to samo zaradi pomanjkanja hrane! In če prav hitro ne dobim kaj vase...«

Konec stavka mu je utonil v Katarininem smehu in objemu.

»Dragi, dragi Heppy!... Lačen, lačen, kakor si zmerom bil in zmerom boš! Pomiri se, takoj bomo večerjali; samo toliko potrpi, da se iz dimnika zakadi. Tako vesela sem, da si prišel!«

»In jak takisto!« je dodal Henri, ki je ves čas čakal, da bi svak in sestra končala, in je šele zdaj prišel do besede.

Jeems se je bil oklenil roke tega strašnega, potepuškega strica, ki je bil zanj najslabši junak na svetu, in ga odvel od seboj, da mu pokaže svojo puško. V tem, ko sta se oddaljevala, se je Katarini za trenutek stemnil obraz.

»Dobro bi bilo, Henri, da bi zdaj nekaj časa bistro pazil na Jeemsa,« je rekla. »Saj veš, Hepsiba je lahkomisel in nepreviden, in njegov zgled bi utegnil biti za dečka od sile zapeljiv. Jeems me nekoliko skrbi.«

Toda Henri se je nasmehnil; po njegovih mislih je bilo za sinka sreča, da se more od moža, kakršen je Hepsiba Adams, kaj naučiti.

Katarina je ta čas opazila, da se iz velikega kamenitega dimnika že kad.

»Hepsiba je zakuril,« je dejala.

Ko sta stopila skozi dvojna vrata v kuhinjo, je Henri od zadovoljstva globoko zasopel, Katarina pa nehotno presenečeno vzklila. Kuhinja je bila velika, kakih sedem metrov široka in deset metrov dolga; ta mah so jo razsvetljevali poslednji žarki dnevne svetlobe, ki so padali skozi okna na zahodni strani, in goreče poleno, vzdolž katerega je bilo nakopičeno oglje, ki se je tudi že užigalo. Henri je bil porabil mesec dni, da je sezidal to ognjišče, ki se nobeden izmed gradov ob Richelieuju ni mogel pohvaliti z lepšim. Med stavbo hiše je bil spravl Katarino in Jeemsa k neki stari teti pri »Treh rekah«; in ko je Katarina zagledala novi kamin, je lahko stopila vanj, ne da bi sklonila glavo, tako visok je bil. Henri je bil napravil v notranjščini ob straneh kamenite sedeže, nad temi pa vzdal kavlje za strelno orožje. Celot predali so bili napravljeni v stenah, da si v njih lahko hranil pipe in tobak. Dalje znotraj, a tako, da niso bili izpostavljeni dimu in sajam, je bilo še obilo kavljev za Katarinine gospodinjske dragocenosti, ponve, lonce, ročke in kotličke; skratka,

kamin je bil sam vsebi kuhinja in prijeten, topel kotiček za mrzle zimske noči. Vprašanje kuriva, ki je Katarino izprava dokaj skrbelo, ni Henriju nikoli povzročalo pregleda, kajti pozimi je s svojim volim vlačil domov ogromna, po dva pednja in pol debela in po dva metra dolga debela, ki jih je na valjarjih spravil s hišnega praga v kamin; in če ti je gorel tak hloč, okrog njega pa še dva ali trije manjši, ki so se rajši užigali, si imel ponoči in podnevi ogenj in gorkoto. Tako Henri ni samo dosegal boljši učinek, ampak je tudi prihranjeval vse, kar bi bilo šlo pri cepljenju takih debel v izgubo.

Plamen, ki je v tem kaminu še visoko švigal, je bil izvalil Katarini vzklil radostnega presenečenja; enako pa se je razveselila jedi, ki so se že kuhale in pekle. Odkar je pomnila, se je bil brat zmerom ponašal s svojo kuharsko spretnostjo, in očitno se je bil tudi danes takoj po prihodu lotil dela. Pol tuceta verig je viselo s prečkane droga nad veliko hrustavo deblo, in nanje je bilo obešenih prav toliko puhtelih loncev in kotličev, v katerih je na moč prijazno vrvalo. Toda najbolj dobrodošlo presenečenje za Henrija, ki je zmerom čislal ta šum kot znamenje domačega miru in napoved dobrega obeda, je bila velika jelenja četrt, ki jo je bil dejal Hepsiba na razen, skrbno pazet, da bi se po vsej površini enako dobro opekla.

V svojem gospodinjskem nagonu je Katarina pogledala v kotle, še preden je odložila plašč in oglašeno ter si popravila lase pred zrcalom, ki je viselo na zidu. Nato je vrgla oči po dolgi mizi, ki jo je bil Hepsiba do malega že pripravil, tako da je manj

kalo samo še pečena, Henri pa, viddeč njeno ganjenost, jo je prijel za roke in jih za trenutke podržal v svojih. Solze so ji zamegle vid. Dve leti že ni bila videla Hepsibe, dve dolgi leti, polni upov, skrbi in molitve za tega vtrglovega brata, edinega bližnjega sorodnika, ki ga je še imela, in ki je z nestalnostjo vetra prihajal in spet odhajal, ne da bi bila sestra kdaj le za hip opustila upanje, da vendarle še ukače dne, ko bo postal za zmerom član njene družine. Vselej, kdor jih je Hepsiba obiskal, je bil radodaren z obljubami in se rotil in zaklinjal, da ostane to pot za zmerom, kakor ga prosi Katarina; potem pa je čez nekaj časa, katerikrat ponoči, katerikrat za dne, mahoma zmanjkalo njega in vseh njegovih reči, ne da bi bila živa duša kaj slutila, in se ni pokazal po šest mesecev, po leto dni ali — kakor to pot — celo še dalj, dokler se ni znova vrnil in znova nad dušo zaklel, da je ta vrnitev dokončna. Henriju je bil nekoč priznal:

»Še od Indijanca se težko poslovim, nikar pa od Katarine. Ne rečem, če bi jo zapustil nasmejan, namesto da se topi v solzah.«

Vsakrat, kadar se je vrnil, je na ramah prinesel vrečo; odprtje te vreče in razdelitev njene vsebine sta bila postala važna dogodka v Jeemsovem življenju in v nekem oziru tudi v življenju njegove matere. Toda ko je deček odvedel strica, da mu pokaže puško, ni mislil na neogibni zavoj. Njegov junak je bil tu, ob njegovi strani, v trenutku, ko ga je najbolj potreboval: brez odlaganja ga je zavezal z moško besedo, da bo čuval njegovo skrivnost, ter mu razodel svoje sovražstvo do Pavla Tacha.